

> PO EN VO EN DE AANPAK VAN TAALACHTERSTANDEN

‘Wij hebben geen idee wat de extra inspanningen van

tekst Marijke Nijboer

Onderwijzen is een uitdagend vak. Waar loop jij tegenaan bij jouw werk en welke vraag zou je willen stellen aan een onderwijscollega? In deze aflevering van de doorgeefrubriek stelt Nanda van Lent, zorgcoördinator en muziekdocent bij het Sint Montfort College, haar vraag aan Michel van der Linden. Michel is taalcoördinator en leerkracht met directietaken op basisschool Emmaus: ‘Onze eersteklassers hebben grote problemen met hun woordenschat en begrijpend lezen. Wat doet de basisschool daar aan, en sluit dat aan op onze activiteiten in het vo?’

Het Sint Montfort College steekt al een aantal jaren veel extra tijd in taal en rekenen, vertelt Nanda van Lent. ‘Dat is echt nodig. Onze leerlingen hebben vaak moeite met de zaakvakken en de vraagstelling bij toetsen. Ze hebben zelfs bij wiskunde last van hun taalachterstand. Daardoor zie je soms dat kinderen de stof beheersen, maar toch slechte cijfers halen.’

De taalcoaches van Sint Montfort zorgen dat de docenten allemaal op dezelfde manier bezig zijn met taalversterking. De docent Nederlands werkt met posters, waarop telkens nieuwe woorden worden geïntroduceerd. Kinderen leren ook hoe ze aan de hand van de context de betekenis van een woord kunnen achterhalen. Nanda: ‘Om te kunnen bepalen welke extra hulp kinderen nodig hebben, nemen wij bij hun binnenkomst een pretest af. Bij sommige leerlingen is met name de taal op een schokkend laag niveau.’

Michel van der Linden: ‘Koppelen jullie dat terug naar de basisschool?’ Dat doet Sint Montfort. Maar Nanda heeft geen idee wat de extra inspanningen van de basisscholen voor taalvaardigheden inhouden. Michel: ‘Ook mijn school constateerde dat de resultaten met taal tegenvallen. Dat was voor ons de reden om mee te doen met een vierjarige taalpilot van het ministerie van OCW, nadat wij een vierjarig traject als onderwijskansenschool hadden afgerond. We hebben hard gewerkt aan de woordenschat, begrijpend lezen en technisch lezen. Maar het probleem blijft dat kinderen een beperkt referentiekader hebben.’

↑
Nanda van Lent: ‘Onze leerlingen hebben zelfs bij wiskunde vaak last van taalachterstand.’

IN DEZE AFLEVERING VAN ESTAFETTE WISSELEN EEN DOCENT / ZORGOÖRDINATOR IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS EN EEN LEERKRACHT / TAALCOÖRDINATOR UIT HET BASISONDERWIJS HUN ERVARINGEN UIT. VOOR DE KOMENDE AFLEVERING GEVEN ZIJ HET STOKJE - MET BRANDENDE VRAAG - DOOR AAN AAN EEN VOLGENDE COLLEGA.

basisscholen inhouden’.

Woordenschat

‘Hoe pakken jullie dat op?’ wil Nanda weten. ‘Door veel aan te bieden’, zegt Michel. ‘Daar zijn tegenwoordig goede methodes voor, zoals Ko en de vernieuwde versie van Taalleesland! Essentieel is de manier waarop je de uitbreiding van de woordenschat aanbiedt, zegt hij. Emmaus heeft gekozen voor de aanpak van Marianne Verhallen, waarbij kinderen woorden aanleren die een breed gebied bestrijken en daardoor automatisch nieuwe woorden binnen het bereik brengen. Als bijvoorbeeld een woord als ‘rivier’ wordt geleerd, dan neem je meteen ook de woorden ‘stroom’ en ‘oever’ mee.

Michel: ‘Het digibord is ook een geweldig instrument. Als de kinderen niet weten wat een museum is, laat je daarvan internetbeelden zien.’ Hij vindt de woordmuur, woordspin en woordweb heel bruikbaar om de samenhang tussen begrippen te laten zien.

Michel vindt goede leerkrachtvaardigheden essentieel. De Emmaus basisschool monitort deze door middel van observatieformulieren en zorgt dat ze waar nodig worden versterkt. Dat was een van de redenen waarom de school de Dr. Mommersprijs 2011 (voor excellente scholen – red.) heeft gewonnen met haar leesonderwijs.

De taalmethodes beginnen eigenlijk te vroeg met begrijpend lezen, vindt Michel. Hij vindt dat een school zelf moet bepalen wanneer kinderen hier klaar voor zijn. ‘Goed technisch leren lezen is een voorwaarde om tot begrijpend lezen te komen. En het is belangrijk om dat niveau vast te houden. Wij hebben om die reden een vakantieschool opgezet: zo voorkom je dat het niveau van technisch lezen, maar ook van andere vaardigheden, tijdens de zomervakantie wegzakt.’

Overlap

Zijn tip voor het voortgezet onderwijs: ‘Zorg dat kinderen hun technisch lezen op peil houden. Jullie zouden leerlingen eigenlijk de eerste twee jaar moeten verplichten om lid te zijn van de bibliotheek en elke week een boek te lezen.’

Nanda: ‘Ik zie veel overlap in jullie en onze aanpak. Bijvoorbeeld in de aandacht voor docentgedrag, voor woordenschat en voorbeeldgedrag. Ik heb de indruk dat we veel dezelfde werkvormen gebruiken, alleen noemen we die anders. Dat lijkt me verwarrend voor de leerlingen. Om de aansluiting tussen basisschool en vo te verbeteren zouden we samen kunnen afspreken welke werkvormen we gebruiken, hoe we ze noemen, en hoe we bijvoorbeeld reageren als een kind een woord verkeerd uitspreekt.’

Michel: ‘Ik vind het ook fijn dat ik dingen herken in jullie aanpak. Het is echter wel zo dat alle basisscholen hun eigen werkwijze hebben. Ik zou het een goed idee vinden om dit meer op elkaar af te stemmen, zodat niet iedere school zelf het wiel moet uitvinden.’

↑
Michel van der Linden: ‘Jullie zouden leerlingen moeten verplichten om lid te zijn van de bibliotheek en elke week een boek te lezen.’

foto's Jan van der Meijde

DE BRANDENDE VRAAG

De volgende aflevering draait om Michels vraag aan een collega: ‘Wij willen meer gaan doen met tablets, maar we hebben een klein budget. Hoe pak je dat aan, technisch, onderwijskundig en financieel?’